

## ЮВІЛЕЇ

Річард Іполітович  
Габунія

Минуло 85 років від дня народження доктора медичних наук, члена Російської асоціації радіологів, голови наукового товариства нових методів отримання зображень, члена редакційної ради журналу «Медицинская радиология и радиационная безопасность», заступника завідувача редакційного відділу Великої медичної енциклопедії з променевої діагностики, члена комісії з радіофармпрепаратів Мінздравмедпрому Росії Річарда Іполітовича Габунія.

Він народився 1 червня 1925 р. у невеликому містечку Сурамі Хашурського району в Грузії. З відзнакою закінчив середню школу, вступив до Закавказького інституту інженерів залізничного транспорту, щоб стати фахівцем з будівництва мостів і тунелів. Але війна внесла свої корективи в долю юнака. Коли Річард прийшов добровольцем до військкомату, йому ще не було й 18 років. Потрапив до Краснодарського військового стрілецько-мінометного училища, а звідти — на фронт. Дорогами війни від Західної України до Берліна і Праги його спіткали поранення, тяжка контузія, але воїн вижив. Звільнившись із армії, обрав новий шлях у житті — став студентом лікувального факультету Тбіліського медінституту, закінчив клінічну ординатуру з рентгенології і залишився працювати асистентом на відповідній кафедрі. Лише за період з 1955 по 1962 рік він провів лікування радіоактивним йодом 856 хворим на дифузне ураження щитоподібної залози.

У червні 1962 р. Р.І. Габунія пройшов за курсом до Інституту медичної радіології АМН СРСР у Обнінську Калузької області, де працював старшим науковим співробітником відділу рентгенології і заступником керівника лабораторії радіометрії усього тіла, а згодом очолив відділ радіоізотопної діагностики.

У камері радіометрії всього тіла виконувалася широка програма вивчення природної радіоактивності людини, обмінних процесів, а також забрудненості організму радіонуклідами. Лабораторія була на обліку в МАГАТЕ.

У 1975 році академік М.М. Блохін запросив Річарда Іполітовича до Онкологічного наукового центру РАМН, де через 5 років він очолив лабораторію радіоізотопної діагностики, а в 1980—1983 рр. був ще й керівником відділу променевої діагностики.

Донині Р.І. Габунія працює провідним науковим співробітником лабораторії радіонуклідної діагностики. В його творчому доробку 325 друкованих праць з медичної проблематики, зокрема монографії, та наукове керівництво з комп'ютерної томографії, десять авторських свідоцтв і два патенти на винаходи. Під безпосереднім керівництвом Р.І. Габунія підготовлено і захищено 10 докторських і 32 кандидатські дисертації.

Водночас із променевою діагностикою Річард Іполітович займався також лікувальним застосуванням радіоактивних ізотопів. Починаючи з 1990 року він пролікував хлоридом стронцію-89 близько 700 хворих із метастатичними ураженнями кісток скелета.

Під його керівництвом було розгорнуто дослідження з комплексної променевої діагностики пухлин голови і шиї, органів грудної і черевної порожнини, заочеревинного простору, малого таза, кісткової та лімфатичної системи. За розробку і впровадження в клінічну практику нових методів радіоізотопної діагностики науковця нагороджено 4 медалями ВДНГ.

Величезна працелюбність Річарда Іполітовича, вимогливість насамперед до себе, уважне ставлення до співробітників і хворих здобули велику шану і глибоку повагу до нього не тільки в колективі Онкологічного наукового центру, але й узагалі в лавах наукової радіологічної громадськості.

Вітаючи ювіляра з 85-річчям, щиро бажаємо йому міцного здоров'я і нових творчих успіхів на ниві шляхетної боротьби за здоров'я людини.

*Колектив ДУ Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва НАМН України*

## Леонід Георгійович Розенфельд



У червні 2010 р. минуло 80 років від дня народження Л.Г. Розенфельда — видатного вченого в галузі медичної радіології, віце-президента Національної академії медичних наук України, заступника директора Інституту отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка НАМН України, члена-кореспондента НАН України, академіка НАМН України, голови вченої ради МОЗ України, голови експертної ради ВАК з проблеми «хірургічні хвороби», члена вченої ради ДУ «НПЦ променевої діагностики НАМН України», члена редакційної колегії журналу «Променева діагностика, променева терапія».

За плечима цієї непересічної людини численні здобутки в галузі медичної науки, досягнуті в шляхетній боротьбі талановитого лікаря за здоров'я людей.

Професор Л.Г. Розенфельд зажив широкого визнання не тільки в медичних колах України, але й за її межами. Від самого початку трудової діяльності наукові інтереси Леоніда Георгійовича охоплювали широке коло рентгеноло-

гічних проблем, розв'язанню яких присвячені його кандидатська дисертація — «Рентгенодіагностика дивертикулів пищевода» і докторська — «Болезни оперированного и искусственного пищевода», а також монографії «Реконструктивная хирургия пищевода», «Рентгенодиагностика опухолей пищевода, органов брюшной полости и забрюшинного пространства», «Рентгенодиагностика заболеваний оперированных органов пищеварительной системы».

Великий етап наукової діяльності відомого вченого, що розпочався в 1967 році і триває донині, пов'язаний з науково-дослідним інститутом отоларингології. Леонід Георгійович збагатив медичну науку працями, що мали дуже важливе значення як для фундаментальної, так і прикладної медицини. Під його керівництвом 1988 р. в Україні було створено службу термодіагностики — перший в Україні центр такого напрямку.

Одним з перших Леонід Георгійович почав розробляти теоретичні і практичні аспекти нового напрямку променевої діагностики — неіонізуючого, абсолютно нешкідливого, екологічно безпечного методу — дистанційної термографії. Цій проблемі присвячені його монографії: «Основы клинической дистанционной термодиагностики», «Компьютерная диагностика», атлас «Клиническая термодиагностика». Науковець також постійно вдосконалює рентгенодіагностичні методики в галузі отоларингології, займається автоматизацією променевого лікування пухлин вуха, горла, носа.

В його монографії «Принципы поиска решений медицинских проблем», що побачила світ у 1990 році, запропоновано нові оригінальні підходи до розв'язання завдань теоретичної і клінічної медицини. Важливим внеском у науку і практику став довідник «Радіологічна термінологія», що містить 12000 термінів українською, російською, англійською мовами з усіх розділів сучасної медичної радіології. Не менш важливим для практичних лікарів став переклад і видання «Протоколів променевої терапії» (Протиракового дослідного центру Британської Колумбії, Канада), здійснений у співавторстві (2000 р.). Це один з напрямків

---

різноманітної наукової діяльності Л.Г. Розенфельда — вивчення демінералізації кісток при космічних польотах. Науковець цілеспрямовано розробляє нові підходи в дослідженні цієї проблеми, спираючись на методи електронного парамагнітного, ядерного магнітного і подвійного електронно-ядерного резонансу. Ці дослідження не тільки мають цінність для космічної медицини, але й сприятимуть кращому застосуванню резорбуючих імплантатів в ортопедії, травматології та стоматології.

Першим в Україні виданням у галузі магніторезонансних зображень стала монографія «Магніторезонансні зображення: фізичні принципи, поняття, термінологія», видана Леонідом Георгійовичем у співавторстві 2003 року.

Науковцеві належать 25 винаходів і патентів, він автор понад 350 наукових праць, зокрема 16 монографій і 3 навчальних посібників. Під керівництвом Л.Г. Розенфельда захищено близько 25 кандидатських і докторських дисертацій, його добрим словом згадують колишні учні — завідувачі кафедр, професори, доценти.

Незважаючи на поважний вік, науковець розробляє новітні технології в медицині, веде наполегливий пошук у найважливіших напрямках сучасної науки і практики. Він переконаний, що рентгенологія не може бути самоціллю, що вона покликана працювати насамперед на клінічні дисципліни, знаходити нові шляхи для полегшення страждань хворих, для одужання тих, кого вчора вважали безнадійним пацієнтом.

Людина високого патріотичного обов'язку, Л.Г. Розенфельд поєднує напружену наукову та науково-організаційну діяльність з великою громадською роботою. Його надзвичайна працездатність і висока наукова ерудиція і компетентність знайшли широке визнання та високу оцінку серед колег і громадськості.

Наукову і громадську діяльність Леоніда Георгійовича відзначено високими державними нагородами: відзнакою Президента України, орденом 3-го ступеня «За заслуги» та численними Почесними грамотами.

Щиро вітаємо шановного ювіляра з поважною датою і бажаємо йому ще на багато років такої ж енергії, міцного здоров'я, творчих успіхів

на ниві розбудови нашої держави і зміцнення здоров'я українського народу.

*Колектив ДУ Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва НАМН України*

## Михайло Іванович Спузяк



У листопаді нинішнього року відзначив 70-ліття з дня народження завідувач кафедри рентгенології дитячого віку Харківської медичної академії післядипломної освіти, доктор медичних наук, професор Михайло Іванович Спузяк.

У нього за плечима 47 років лікарської, наукової та педагогічної діяльності. Основним напрямком наукового пошуку ювіляра є променева діагностика захворювань системи опори та руху. Втім коло наукових інтересів Михайла Івановича цим не обмежується. Практично немає такого розділу променевої діагностики, в якому б не працював М.І. Спузяк і з якого б він не мав наукових праць, патентів і розробок. Про це ж свідчить 531 опублікована наукова праця, видані у співавторстві 9 монографій, підготовлені 7 наукових посібників для лікарів рентгенологів, 6 методичних рекомендацій, а також 15 винаходів і 16 раціоналізаторських пропозицій. Поряд із науковими Михайлом Івановичем опубліковано понад 20 праць з методики викладання рентгенодіагностики лікарям, зокрема й інших фахів.

Очолена М.І. Спузяком у 1991 р. третя в СНД і перша та єдина в Україні кафедра рентгенології дитячого віку стала по суті організаційно-методичним центром з рентгенопедіатрії в Україні. Завдяки великому організаторському таланту Михайла Івановича лише за перше десятиріччя її існування проведено виїзні цикли в 13 обласних центрах держави, так, до Львова кафедру запрошували 6 разів.

Коли в 2008 р. кафедру загальної і педіатричної рентгенології було об'єднано з кафедрою променевої діагностики, посаду її завідувача за конкурсом виборов М.І. Спузяк. Тут готують лікарів і наукові кадри не тільки для України, але й близького і далекого зарубіжжя (Росії, Грузії, Казахстану, Литви, Лівану, Палестини, Сирії, Ізраїлю). Під керівництвом завідувача кафедри підготовлено і захищено 1 докторську і 7 кандидатських дисертацій і ведуться роботи із захисту нових.

Михайло Іванович — талановитий педагог, заняття, які він проводить, є чудовою школою для молодих медиків. Цю скромну, доброзичливу, принципову і безкорисливу людину люблять і поважають не тільки хворі, лікарі й співробітники, а й весь рентгенологічний і медичний загал Харківської області й України.

Щиро вітаючи шановного ювіляра, бажаємо йому доброго здоров'я, щастя і плідної роботи на ниві боротьби за здоров'я народу.

*Ректорат Харківської медичної академії  
післядипломної освіти*

*Харківська Асоціація радіологів України  
Кафедра променевої діагностики ХМАПО  
Колектив ДУ Інститут медичної  
радіології ім. С.П. Григор'єва НАМН України*

## Валер'ян Миколайович Рижик



У серпні 2010 р. минуло 70 років з дня народження випускника лікувального факультету Івано-Франківського медичного інституту, завідувача кафедри радіології Івано-Франківського національного медичного університету Валер'яна Миколайовича Рижика.

Робота практичним лікарем-рентгенологом, навчання в клінічній ординатурі на кафедрі рентгенології Ворошиловградського (Луганського) медичного інституту, наукова робота, що охоплює широке коло рентгенологічних проблем у клініці, — все це створило підґрунтя для написання й захисту кандидатської (у 1973 р.) та докторської дисертації (у 1996 р.).

Його наукові інтереси невіддільні від розв'язання великої низки рентгенологічних проблем, оптимізації променевої діагностики захворювань кістково-суглобової системи.

Докторська дисертація В.М. Рижика була присвячена рентгенодіагностиці захворювань органа слуху та рівноваги. Науковцеві належить вагомий внесок у розробку діагностики захворювань ЛОР-органів.

Серед питань, що вирішуються однією з провідних в Україні кафедр променевої діагностики, очолюваною В.М. Рижиком, впровадження

нових методів розпізнавання патології головного мозку і легень.

У творчому здобутку Валер'яна Миколайовича також 220 наукових праць, з яких 38 видано за межами України, 6 винаходів і патентів, 64 раціоналізаторські пропозиції, переважно з проблем променевої діагностики захворювань кістково-суглобового апарату, голови та шиї. Він підготував 5 кандидатів медичних наук, зараз готуються до захисту 4 докторських і кандидатських роботи.

Талановитий організатор і висококваліфікований фахівець, В.М. Рижик з 1988 року був зарахований експертом ВООЗ із проблем радіаційної медицини. У 1974–1977 рр. працював у Республіці Туніс, у 1989 р. на завдання ВООЗ виїздив до Індії та Монголії.

Професор В.М. Рижик багато уваги приділяє практичній охороні здоров'я, постійно консультує лікарів і хворих з питань отримання та інтерпретації діагностичних зображень. Наукові розробки кафедри, очолюваної Валер'яном Миколайовичем, постійно впроваджуються в радіологічних кабінетах Івано-Франківської області, його відзначено Подякою Президента України. Заслужений діяч науки і техніки, професор В.М. Рижик у 2008 році став автором відкриття «Закономірний зв'язок між розвитком хронічного аспіринового поліпозного риносинуситу і порушенням метаболізму арахідонової кислоти в організмі людини».

Вітаємо Валер'яна Миколайовича з 70-річчям, зичимо міцного здоров'я, творчої активності в науковій і практичній діяльності.

*Колектив кафедри радіології  
Івано-Франківського національного  
медичного університету*

*Колектив ДУ Інститут медичної радіології  
ім. С.П. Григор'єва НАМН України*

## Михайло Іванович Хворостенко



21 вересня минуло 70 років з дня народження професора кафедри онкології і медичної радіології Дніпропетровської державної медичної академії Михайла Івановича Хворостенка.

Закінчивши у 1959 р. Одеське медичне училище, він служив у лавах збройних сил у Німеччині, а демобілізувавшись, вступив до Дніпропетровського медичного інституту, який закінчив з відзнакою, а потім працював лікарем-радіологом у Дніпропетровському обласному онкологічному диспансері.

У 1981 р. він захистив кандидатську дисертацію на тему: «Вплив променевої терапії і спленектомії на імунореактивність у хворих на лімфогранулематоз».

Результатом тривалої і наполегливої праці стала докторська дисертація на тему: «Променева терапія в умовах екзогенної (8 % кисню) гіпоксії», захищена у 1990 р.

Уперше в світі М.І. Хворостенко довів, що у стані фізичного і емоційного спокою в умовах нормобаричної гіпоксії людина може дихати газовою сумішшю із вмістом 7,4–8,0 % кисню. Результат цих досліджень використовують у країнах колишнього СРСР, Чехії, Китаю при

променевої терапії онкологічних хворих для захисту нормальних тканин та зменшення ступеня і частоти негативних реакцій на опромінення.

У 1991 р. М.І. Хворостенку присвоєно звання професора. Він автор 140 наукових праць, 2 винаходів. Під його керівництвом підготовлено та захищено 3 кандидатські дисертації.

У 2001 р. Президія Російської Академії природознавчих наук нагородила М.І. Хворостенка Дипломом і срібною медаллю Академії «За розвиток медицини і охорони здоров'я», а в 2002 р. — пам'ятною медаллю «Автору наукового відкриття», присвяченою лауреатові Нобелівської премії Петру Леонідовичу Капиці.

У 2003 р. Михайла Івановича обрано дійсним членом Міжнародної академії авторів наукових відкриттів і винаходів і нагороджено медаллю W.C. Röntgen.

На IV Міжнародному Салоні винаходів та нових технологій «Новий час» у 2008 році науковця відзначено Дипломом та Золотою медаллю за відкриття «Закономірність патогенезу місцевих променевих ушкоджень м'яких тканин організму людини».

Крім науково-педагогічної роботи, М.І. Хворостенко багато уваги і часу приділяє практичній роботі. Він має вищу лікарську категорію з онкології і радіології. Більшість пацієнтів Дніпропетровської обласної клінічної лікарні ім. Мечникова, обласного та міського онкологічних диспансерів одержують його консультації.

Ця чуйна, доброзичлива людина, мудрий керівник, користується великою повагою колег, студентів, хворих.

Щиро бажаємо ювілярові міцного здоров'я, бадьорості, творчих успіхів та щастя в особистому житті.

*Дніпропетровська Асоціація радіологів України*

*Кафедра онкології і медичної радіології Дніпропетровської державної медичної академії*

*Колектив ДУ Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва НАМН України*